

به نام هستی بخش مهربان و بخشنده

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان اصفهان

طرح دوره درس جمعیت شناسی

(MD-MPH) - درس جمعیت شناسی

مدرس: دکتر فیروزه مصطفوی

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۱

گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت- دانشکده بهداشت- دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

f.mostafavi2020@gmail.com

با توجه به اینکه جمعیت شناسی دانشی است در تعامل با بسیاری از رشته ها از جمله علوم اجتماعی و سلامت و نقش بسیار با اهمیتی در تصمیم گیریها و برنامه ریزی های یک جامعه در راستای توسعه دارد شناخت مباحث این حوزه و آشنایی با مسائلی چون ساختار و ترکیب جمعیت، ارتباط آن با مسایل اقتصادی، اجتماعی و سلامت جامعه، سیاست ها و برنامه ریزی های جمعیتی و توسعه و جمعیت برای کلیه افرادی که در حوزه های مختلف سلامت جامعه تحصیل کرده و پس از فراغت از تحصیل به عنوان سیاست گزار و یا مدیر اجرایی نقش به عهده خواهند داشت ضروری است. لذا درس جمعیت شناسی در برنامه آموزشی دوره MPH با این هدف تعریف شده است.

هدف کلی: آشنایی با مفاهیم مطرح در علم جمعیت، بررسی تاثیر عرصه های مطرح در جمعیت شناسی بر سلامت فرد، خانواده و جامعه، ضرورت تبیین توجه به جمعیت و رویکردهای جمعیت شناختی در برنامه ریزیها و سیاستگذاریهای سلامت و تئوریهای عمده در باروری و نقش ساختارهای جمعیتی در توسعه، سلامت و رفاه جامعه

به منظور دستیابی به هدف فوق مسائل زیر در این درس مورد بررسی قرار می گیرد:

- ۱- آشنایی با کلیات و مفاهیم پایه (تعاریف، هرم جمعیت، سلامت، خانواده و.....)
- ۲- تغییر و تحولات جمعیت در جهان و ایران با تاکید بر شاخص های عمده جمعیتی و مقایسه سیر تحول جمعیت در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه
- ۳- تئوریهای جمعیتی، تئورهای باروری (دیدگاهها در خصوص تحولات جمعیت و...)
- ۴- تحلیل هرم جمعیتی و ارتباط آن با سلامت و الگوی بیماریها
- ۵- پیامدهای اجتماعی، اقتصادی، سلامتی و زیست محیطی جمعیت
- ۶- سیاستهای جمعیتی در دنیا و کشور

۷- تاریخچه و تحلیل سیاستها و برنامه های جمعیتی کشور با تاکید بر مسایل حوزه سلامت

۸- سالمندی جمعیت، پیامدهای اقتصادی اجتماعی آن

۹- بررسی پدیده مهاجرت (علل و اثرات آن بر رشد اقتصادی اجتماعی کشورها)

بنابراین:

دانشجویان عزیز در پایان ترم باید قادر باشند مفاهیم مرتبط با مباحث فوق را شرح داده و تجزیه و تحلیل کنند و انتظار می رود توانمندی لازم برای بحث در این حوزه را کسب نمایند .

روش تدریس :

آموزش در این درس با استفاده از ترکیبی از روشهای آموزشی و با هدف گفتگو و بحث و تبادل نظر پیرامون موضوعات مطرح شده بر اساس روش های سخنرانی ، بحث گروهی، کنفرانسهای دانشجویی، بحث و پرسش و پاسخ و با استفاده از رسانه های مناسب صورت خواهد گرفت. در طول ترم هیچگونه محدودیتی در مورد تعامل استاد و دانشجو مطرح نیست و شما دانشجویان عزیز می توانید از طریق روشهایی که در کلاس درس در مورد آن توافق می شود در هر زمانی که مورد نیاز بود تماس گرفته و در جهت دستیابی به اهداف درس بحث و تبادل نظر نمایید.

وظایف فراگیران:

یادگیری و یاددهی مسئولیت مشترک استاد و دانشجویان موظف هستند با مراجعه به منابع متعدد و مطالعه آنها درگیری فعال در درس داشته باشند و در این راه نقش راهنمایی و تسهیل روند اجرایی به عهده استاد درس است. دانشجویان عزیز موظف هستند ضمن مطالعه نسبت به انجام تکالیف در موعد تعیین شده اقدام نموده و در صورت وجود مشکل یا سوال نسبت به طرح آن در کلاس و یا کانال ارتباطی تعریف شده با استاد اقدام نمایند. حضور در جلسات کلاس و شرکت در بحث و طرح سوالات از وظایف اصلی دانشجویان است .

قوانین و مقررات کلاس:

نحوه تعامل دانشجویان بسیار مورد توجه است. دانشجویان موظف هستند براساس برنامه هفتگی تعیین شده نسبت به شرکت در کلاس و بحث و گفتگو اقدام نمایند. پاسخ دهی به تکالیف در زمان تعیین شده لازم الاجراست و عدم تبعیت از این فرایند منجر به کسر نمره ارزشیابی نهایی خواهد شد. کسر نمره غیبت نیز بر اساس مقررات آموزشی اعمال خواهد شد و چنانچه هر زمان به دلایل موجه دانشجویی قادر به شرکت در کلاس نباشد لازم است کسب اجازه در این مورد را مورد توجه قرار دهد.

نحوه ارزشیابی دانشجو و بارم مربوط به هر ارزشیابی:

ردیف	فعالیت	نمره از ۲۰
۱	انجام تکالیف مرتبط با جلسات در طول ترم	۳
۲	حضور کامل و مشارکت در بحث و گفتگو در کلاس	۲
۳	ارائه کنفرانس	۵
۴	امتحان پایان ترم	۱۰

منابع :

کتاب جامع بهداشت عمومی (گروه اساتید)- چاپ سوم، جلد سوم
کتاب روش های مقدماتی تحلیل جمعیت با تأکید بر باروری و مرگ و میر، تالیف حسن سربابی، انتشارات دانشگاه تهران.
۱۳۹۱

گفتاری در باب جمعیت شناسی کاربردی، محمد میرزایی. ناشر: دانشگاه تهران. ۱۳۹۸
تحلیل جمعیت شناختی، محمد میرزایی

دانشنامه‌ی جمعیت‌شناسی، رونالد پرسا: مرکز آمار ایران، پژوهشکده آمار، ۱۳۹۵
مرکز آمار ایران. پایگاه اطلاعات آماری جمهوری اسلامی ایران، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵.
<https://www.amar.org.ir/>

United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2022). World Population Prospects 2022: Summary of Results. UN DESA/POP/2022/TR/NO. 3.
مقالات و منابع اینترنتی مرتبط

جلسه	عنوان جلسه	مدرس	توضیحات
۱	تغییر و تحولات جمعیت در جهان و ایران با تأکید بر شاخص های عمده جمعیتی و مقایسه سیر تحول جمعیت در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه	دکتر مصطفوی	<ul style="list-style-type: none"> • لازم به ذکر است با توجه به اهمیت و ضرورت رشد توانمندی دانشجویان دوره های تکمیلی و لزوم دستیابی به سطوح بالای حیطه های مختلف یادگیری، عمدتاً جلسات درس با محوریت دانشجوی و هدایت مباحث و تفسیر موضوعات توسط استاد درس برگزار می گردد. • با توجه به تعداد واحد درس، تعداد ۸ جلسه دو ساعته برای ارائه مباحث در نظر گرفته شده است.
۲	آشنایی با کلیات و مفاهیم پایه	دکتر مصطفوی	
۳	تنویرهای جمعیتی، تنویرهای باروری (دیدگاهها در خصوص تحولات جمعیت و ...)	کنفرانس دانشجویان	
۴	تحلیل هرم جمعیتی و ارتباط آن با سلامت و الگوی بیماریها	کنفرانس دانشجویان	
۵	سالمندی جمعیت، پیامدهای اقتصادی اجتماعی آن	کنفرانس دانشجویان	
۶	بررسی پدیده مهاجرت (علل و اثرات آن بر رشد اقتصادی اجتماعی کشورها)	کنفرانس دانشجویان	
۷	پیامدهای اجتماعی، اقتصادی، سلامتی و زیست محیطی جمعیت	کنفرانس دانشجویان	
۸	سیاستهای جمعیتی در دنیا و کشور و تاریخچه و تحلیل سیاستها و برنامه های جمعیتی کشور با تأکید بر مسائل حوزه سلامت	کنفرانس دانشجویان	